

AKTUALNI OSVRTI

Financiranjem ženskog poduzetništva u EU do viših stopa gospodarskog rasta

PREDRAG BEJAKOVIĆ, Institut za javne financije, Zagreb

Eurofound¹ je nedavno objavio zanimljivu i vrijednu publikaciju pod nazivom „Žensko poduzetništvo: javno i privatno financiranje“². Glavni cilj navedene publikacije je pojasniti stanje financiranja ženskog poduzetništva u EU i Norveškoj, ukazati na postojeće probleme i dati prijedloge mogućih rješenja. U pripremi te publikacije sudjelovali su i stručnjaci iz Instituta za javne financije.

Gospodarski rast pojedine zemlje ovisi o sposobnosti stvaranja i razvitka poduzeća konkurentnih na domaćem i međunarodnom tržištu te koja utječu na porast zaposlenosti. Pri tome je nužno što više poticati poduzetništvo, posebice žensko, koje je osjetno slabije razvijeno od muškog. Naime, prema podacima Eurostata (2019)³, u EU je u 2018. bilo samozaposleno oko 10% žena i 18% muškaraca. Istraživanja diljem EU pokazuju kako brojne poduzetnice imaju otežan pristup kapitalu potrebnom za pokretanje i rast poslovne aktivnosti te se suočavaju s ozbiljnim teškoćama i nepovjerenjem u pokušajima prikupljanja potrebnih inicijalnih financijskih sredstava. Obično su nedostupnošću povoljnih izvora financiranja najviše pogođene poduzetnice koje tek započinju sa svojim poslovanjem.

U posljednjih približno 5 godina širom EU pojavili su se javni, a posebice privatni investicijski fondovi namijenjeni za ulaganja u žensko poduzetništvo koje često osnivaju i njima rukovode žene. Investicijski fondovi koji posluju imajući na umu zadovoljavanje poslovnih, u prvom redu financijskih potreba poduzetnica, uspješno premošćuju poteškoće koji susreću potencijalne poduzetnice u osiguravanju potrebnih inicijalnih financijskih sredstava i utječu na društvene stavove. Osnivanje i poslovanje ovih fondova također je usklađeno s **ciljevima održivog razvoja** koje proklamiraju Ujedinjeni narodi.

U posljednjih nekoliko godina u sedam država članica EU-a (Belgiji, Češkoj, Nizozemskoj, Poljskoj, Španjolskoj, Švedskoj i Ujedinjenom Kraljevstvu) osnovano je 11 privatnih fondova koji u svojoj ulagačkoj politici imaju i rodni kriterij. Utemeljeni su iz potrebe za ulaganjem u poduzeća kojima upravljaju žene i osiguravanjem potrebnih financijskih sredstava za rješavanje socijalnih pitanja, posebice onima vezanim uz položaj žena na tržištu rada. Takva politika može pridonijeti stvaranju novog modela financiranja poduzeća koji bi bio prikladniji za poduzetnice. I Hrvatska je jedna od EU zemalja koja ženama omogućava javno financiranje poduzetničkih aktivnosti, tako što Hrvatska banka za obnovu i razvoj još od 2011. provodi Program kreditiranja poduzetništva žena.

¹ Eurofound je agencija EU-a sa sjedištem u Dublinu kojoj je cilj poboljšanje životnih i radnih uvjeta.

² Eurofound, 2019. *Female entrepreneurship: Public and private funding*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

³ Eurostat, 2019. *Self-employed persons*, 30. travanj.

U ovoj publikaciji posebice je naglašeno kako bi javne politike za podršku ženskom poduzetništvu trebale u obzir uzimati i činjenicu da su ruralna područja obično nedovoljno pokrivena privatnim i javnim fondovima za kreditiranje poduzetništva. Kad privatne financijske ustanove ne uspiju poduzetnicama osigurati odgovarajuće financiranje, nastali jaz često se rješava putem državnih inicijativa, uključujući i programe lokalnih i regionalnih vlasti. U nekim zemljama, npr. Francuskoj, Irskoj, Slovačkoj Republici i Ujedinjenom Kraljevstvu, država ima snažniju ulogu u uspostavljanju ili osnivanju javnih fondova za financiranje poduzetništva, posebice ženskog.

Nedovoljna ulaganja u poduzetničke aktivnosti žena ukazuju na nedostatno iskorištene kapacitete u gospodarstvu što ograničava gospodarski rast i mogućnosti zapošljavanja te koči ostvarivanje jednakih mogućnosti za oba spola. Donositelji odluka bi trebali osigurati da poslovne politike i prilike jednako koriste i ženama i muškarcima. Postoji jasna potreba za poticanjem financijskih institucija da u svom poslovanju i odlukama o ulaganjima imaju na umu i važnost usmjeravanja veće pozornosti na rodna pitanja. Promicanje ženskog poduzetničkog modela i smanjenje rodne segregacije u obrazovanju i zapošljavanju mogu biti od velikog značaja za smanjivanje rodne nejednakosti, što bi trebao biti prioritet na nacionalnoj i europskoj razini. Nadalje, od najveće je važnosti iskorjenjivanje rodni stereotipa, predrasuda i percepcija koji mogu ograničavati društveni i gospodarski napredak. Na svim razinama, od obitelji i škole do radne sredine, nužno je sustavno raditi na uklanjanju svih tih predrasuda i negativnih stavova o sposobnostima poduzetnica. Na koncu, ova publikacija nudi i mnoštvo praktičnih primjera iz raznih država članica EU-a o financiranju ženskog poduzetništva koji se razmjerno lako mogu primijeniti i u drugim državama članicama.